

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Vilniaus g., 6, LT-84147 Joniškis, tel. (8 426) 60 537, el. p. joniskis.sveikata@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301541296

**JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2013 M. ATASKAITA**

Parengė:
Joniškio rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro
stebėsenos specialistė
Laima Virbičianskienė

2014 m.
Joniškis

Turinys

ĮVADAS	3
I. BENDROJI DALIS	4
1.1. DEMOGRAFINĖ IR SOCIOEKONOMINĖ SITUACIJA.....	4
1.2. MIRTINGUMAS	8
1.3. SVEIKATOS BŪKLĖ.....	9
1.4. VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖ.....	10
1.5. LAIKINAS NEDARBINGUMAS IR NEĮGALUMAS.....	12
1.6. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IŠTEKLIAI.....	14
1.7. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ VEIKLA	14
II. SPECIALIOJI DALIS	16
2.1. PREVCINIŲ SVEIKATOS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS.....	16
2.2. MAUDYKLŲ VANDENS STEBĖSENA	19
2.3. VANDENTIEKIO VANDUO	19
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	20
LITERATŪROS SĄRAŠAS	22

ĮVADAS

Joniškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kasmet išleidžia Joniškio rajono visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita.

Joje esantys statistiniai duomenys ir rodikliai skirti savivaldybės, sveikatos įstaigų administracijoms, politikams, žiniasklaidai bei gyventojams. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie gyventojų demografinę-socioekonominę situaciją, mirtingumą, sveikatos būklę, sveikatos priežiūros įstaigų veiklą ir išteklius.

Duomenų analizė atlikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, savivaldybėms skirtomis visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymo rekomendacijomis.

Rengiant apžvalgą naudoti Higienos instituto Sveikatos informacijos centro, Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Valstybinės ligonių kasos, Šiaulių teritorinės ligonių kasos, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro, Respublikinės tuberkuliozės ir infekcinių ligų ligoninės, Joniškio rajono institucijų duomenys. Jie paimti iš metinių statistikos ataskaitų, statistikos leidinių, kompiuterizuotų duomenų bazių ir registrų.

Ataskaitos ruošimui naudoti 2009 - 2013 m. perskaičiuoti duomenys remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

I. BENDROJI DALIS

1.1. Demografinė ir socioekonominė situacija

Joniškio rajone, kaip ir visoje Lietuvoje išlieka tos pačios demografinės problemos, dėl didelio mirtingumo, neigiamos natūralios gyventojų kaitos ir emigracijos rajono gyventojų skaičius sparčiai mažėja.

Joniškio rajone 2013 m. sausio pradžioje gyveno 24890 gyventojų (2012 sausio 1d. – 25584 gyventojai), 694 asmenimis mažiau, nei lygiai prieš metus (2,8 proc.). Nuo 2010 m. iki 2013 m. Joniškio rajono gyventojų skaičius sumažėjo 9,3 proc. (2537 asmenimis). 2013 m. metų pradžioje miesto teritorijoje gyveno 11075 gyventojai, kaimo – 13815. Joniškio rajone 2013 m. gyveno 11592 vyrai ir 13298 moterys, 1000 vyrų teko 1147 moterys.

Joniškio rajone 2013 m. gimė 235 kūdikių, 18 kūdikių daugiau nei 2012 m. (2012 m. – 217 kūdikių). Gimusiųjų skaičius tūkstančiui gyventojų padidėjo nuo 8,6 iki 9,6.

Joniškio rajone 2013 m. mirė 417 asmenų (2012 m. – 432 asmenys). 2013 m. tūkstančiui gyventojų teko 17,0 mirusiųjų (2012 m. – 17,1). Kūdikių mirtingumas (mirusių vaikų iki metų amžiaus skaičius tūkstančiui gyvų gimusių) 2013 m. siekė 4,3. Natūrali kaita išliko neigiama – mirė - 182 asmenimis daugiau, nei gimė kūdikių.

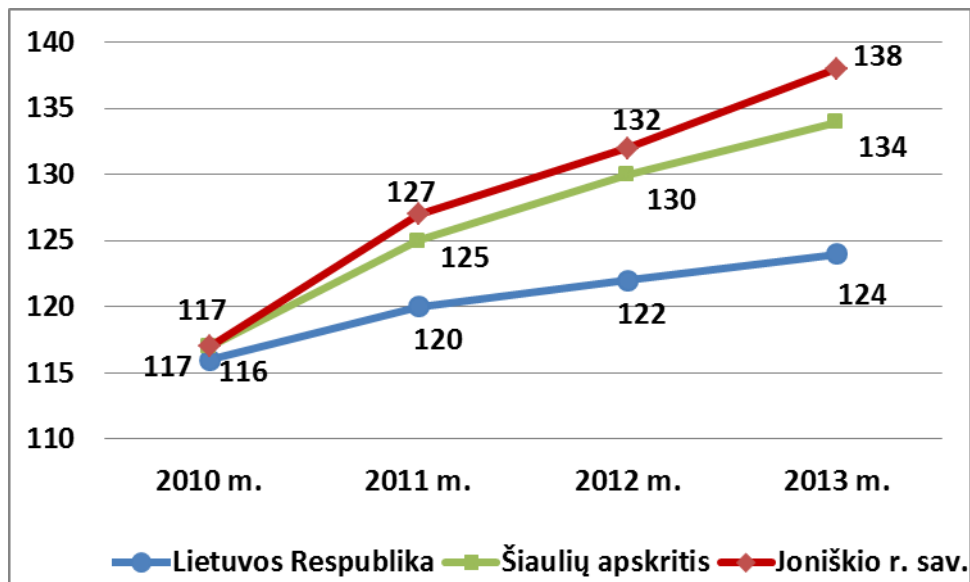
1 lentelė Demografinė situacija Joniškio rajone 2010 – 2013 metais.

Demografiniai duomenys	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Gyventojų skaičius metų pradžioje	27427	26322	25 584	24890
Gimstamumas 1000 gyventojų	8,8	9,9	8,6	9,6
Mirtingumas 1000 gyventojų	14,7	16,5	17,1	17,0
Natūralus gyventojų prieaugis 1000 gyventojų	-5,9	-6,1	-8,5	-7,4
Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje				
Vyrai ir moterys	39,3	41	41,8	44
Vyrai	36,6	38	38,8	41
Moterys	41,6	43,6	44,4	47

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Mažėjant gimstamumui ir ilgėjant gyvenimo trukmei stebima gyventojų senėjimo tendencija. Demografinis senatvės koeficientas kasmet didėja, tėvų kartą keičia žymiai mažesnė vaikų karta.

2013 m. pradžioje Joniškio rajone 19,98 proc. visų gyventojų buvo 65 metų ir vyresni, vaikai (0-14 m.) sudarė 14,2 proc. 2013 metais šimtui 15-64 metų amžiaus gyventojų teko 30 gyventojų 65 ir vyresnių ir 22 vaikai nuo 0-14 metų amžiaus.

1 pav. Lietuvos, Šiaulių apskrities ir Joniškio rajono gyventojų demografinio senatvės koeficiento pokyčiai 2010-2013 metų pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Santuokų skaičius Joniškio rajone 2013 m. nežymiai išaugo palyginus su 2012 m. Susituokė 142 poros, 5 poromis mažiau nei 2012 m., tūkstančiui gyventojų teko 5,8 santuokos (2012 m. – 5,8/1000 gyventojų).

Įregistruotų skyrybų 2013 metais buvo 88, vienuolika ištuokų mažiau nei 2012 m. Tai rodo, kad tūkstančiui Joniškio rajono gyventojų teko 3,6 ištuokos. Šis rodiklis 2012 metais siekė 3,9/1000 gyventojų.

2 lentelė. Santuokų ir ištuokų statistiniai rodikliai 2010 – 2013 m.

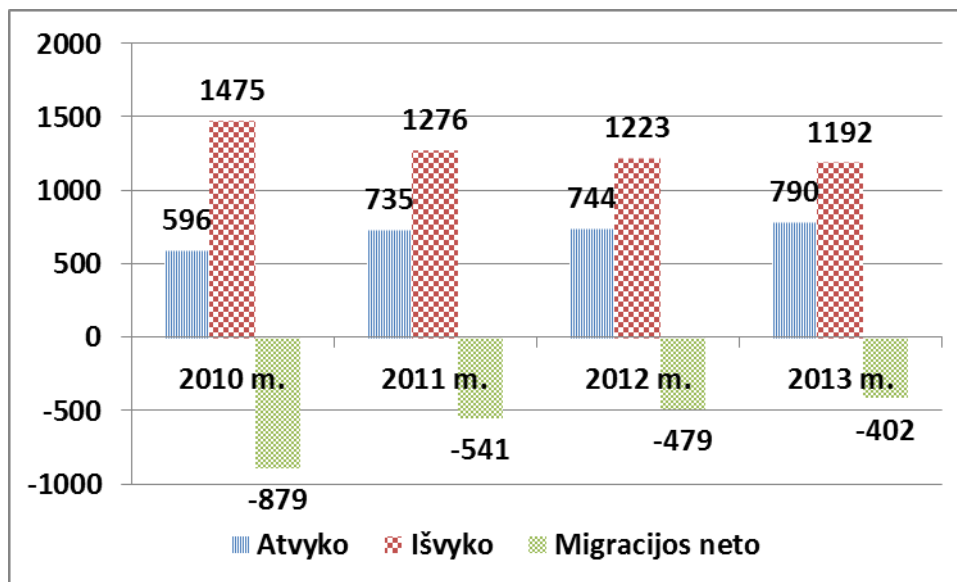
Joniškio r. sav.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Santuokų skaičius	120	140	147	142
1 000 gyventojų tenka santuokų	4,2	5,4	5,8	5,8
Ištuokų skaičius	93	99	99	88
1 000 gyventojų tenka ištuokų	3,2	3,8	3,9	3,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Iš Joniškio rajono 2013 metais išvyko 1192 asmenys, atvyko 790 gyventojų. Rajono migracijos neto sudarė -402.

Išvykimą į užsienio šalis deklaravo 422 asmenys, atvykusiųjų buvo 207. Deklaruota tarptautinės migracijos saldo 2013 m. buvo -215.

Tarptautinė migracija Joniškio rajone 2013 m. sudarė 35,4 proc. (2012 m. – 41,9 proc.).

2 pav. Joniškio rajono gyventojų migracijos pokyčiai 2010-2013 m., absoliutūs skaičiai

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Socialinė ir ekonominė padėtis daro įtaką žmonių sveikatai, formuoja jų gyvenimo būdą. Vykstant ekonominiams svyravimams ir krizėms, didėja nedarbas, smunka pragyvenimo lygis, daugėja stresinių situacijų. Socialiniai ir ekonominiai veiksniai daro įtaką asmeninei ir visuomeninei sveikatai. Nedarbas, kaip socialinės rizikos veiksnys yra vienas iš svarbiausių.

Šiaulių teritorinės darbo biržos Joniškio skyriaus duomenimis, 2013 m. sausio 1 d. buvo įregistruota 2190 bedarbių, 2012 m. sausio 1 d. – 2311 darbo neturintys asmenys. Nedarbo lygis 2013 m. sausio 1 d. sudarė 14,3 proc., 2012 m. sausio 1 d. – 13,2 proc. Joniškio rajone 2013 m. vidutiniškai užregistruotas 1981 asmuo neturintis darbo (2012 m. – 2114), iš kurių moterys sudarė 50,3 proc. (996 mot.), vyrai 49,7 proc. (985 vyr.).

Joniškio mieste 2013 m. sausio 1 d. buvo užregistruoti 804 bedarbiai, Žagarėje – 380, kaimo vietovėse darbo neturinčių asmenų buvo 1006.

Joniškio rajone 2013 m. vidutinis metinis jaunimo iki 25 m. nedarbo lygis sudarė 10,4 proc. (2012 m. – 6,8 proc.), darbo neturėjo 207 asmenys iki 25 m. amžiaus. Vyresnių, virš 50 m. amžiaus darbo neturinčių gyventojų buvo užregistruota 37,6 proc. (745 asmenys).

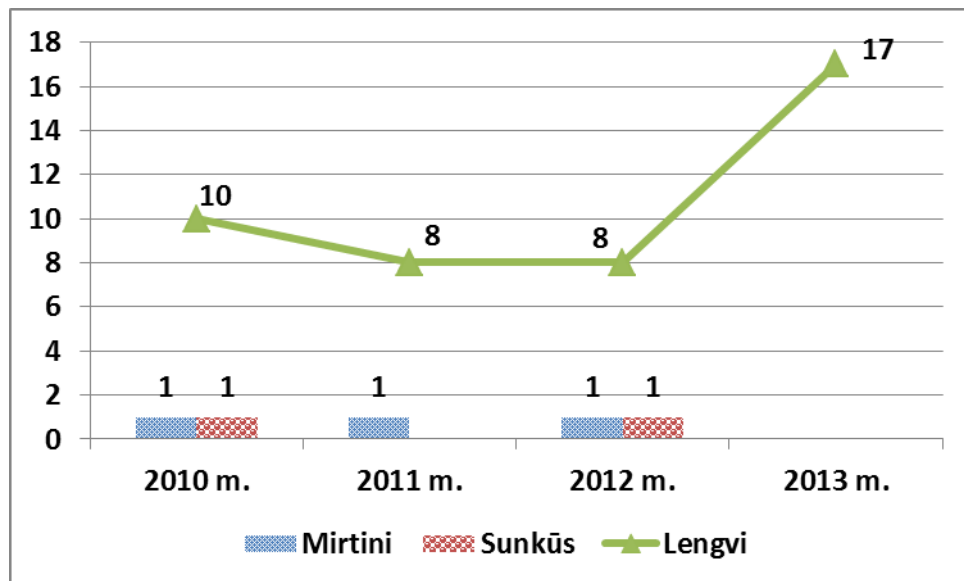
Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Joniškio rajono policijos komisariato duomenimis, 2013 m. Joniškio rajone užregistruoti 23 eismo įvykiai, kuriuose 23 asmenys sužeisti (2011 m. – 22), iš kurių 2 vaikai nuo 0-17 m. amžiaus. Dėl neblaivių vairuotojų kaltės įvyko 14 eismo įvykių (3 lentelė).

Joniškio rajone užregistruotos 967 (2012 m. – 714) nusikalstamos veikos.

3 lentelė Kelių eismo įvykiai ir jų padariniai.

	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Kelių eismo įvykiai, kuriuose nukentėjo žmonės, iš viso	24	24	24	23
žuvo	2	2	2	0
sužeista	25	22	22	23
Transporto įvykių, kuriuose dalyvavo asmuo apsvaigęs nuo alkoholio	15	10	14	14
Eismo įvykiai, kuriuose nukentėjo vaikai (0-17 m.)				
žuvo	0	0	0	0
sužeista	4	1	1	2

Valstybinės darbo inspekcijos duomenimis, Joniškio rajone 2013 metais įvyko 17 lengvų nelaimingų atsitikimų darbe (2012 m. – 10), sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe užregistruota nebuvo. Joniškio rajone nelaimingi atsitikimai vyrams sudarė 58,8 proc., moterims - 41,2 proc. Analizuojant nelaimingus atsitikimus darbe pagal amžių nustatyta, kad 80 proc. vyrų ir 50 proc. moterų susižalojo darbe būdami apie 40-60 metų amžiaus. Jaunų asmenų patyrusių traumas darbe 2013 m. Joniškio rajone nebuvo.

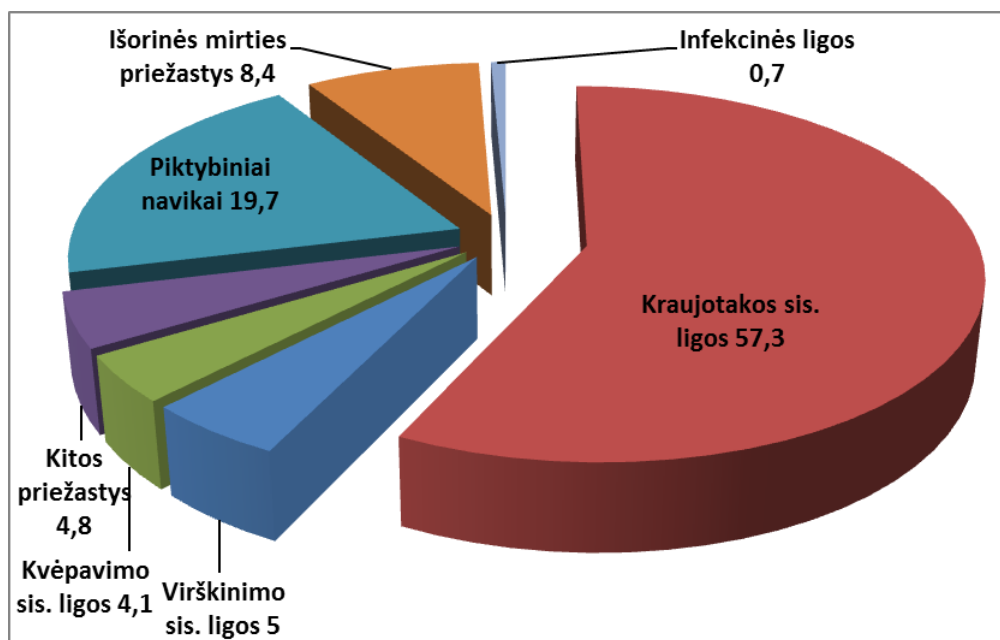

3 pav. Nelaimingų atsitikimų darbe skaičiaus pokyčiai 2010-2013 m.

Darbo inspektoriai nustatė, kad daugiausiai (64,7 proc.) nelaimingų atsitikimų įvyko dėl saugos ir sveikatos norminio teisės akto (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių ir kt.) reikalavimų pažeidimo darbo vietoje. Dažniausiai (66 proc.) nelaimingi atsitikimai įvyksta praėjus dviem - keturioms valandoms nuo atliekamo darbo pradžios. Išanalizavus duomenis pagal savaitės dienas nustatyta, kad daugiausia nelaimingų atsitikimų darbe įvyksta ketvirtadienį, 2013 m. šią savaitės dieną įvyko 41 proc. visų nelaimingų atsitikimų, antradienį 18 proc., pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį po 12 proc.

1.2.Mirtingumas

Sveikatos informacijos centro Mirties priežasčių registro duomenimis, Joniškio rajone 2013 m. mirė 417 žmonių, t. y. 15 asmenų mažiau nei 2012 metais. Joniškio rajono gyventojų mirties priežasčių struktūra, kaip ir visos Lietuvos, jau daugelį metų išlieka nepakitusi. Trys pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys 2013 m. sudarė 85,37 proc. visų mirties priežasčių (2012 m. – 88,9 proc.). Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau nei pusė t. y. 57,3 proc., nuo piktybinių navikų – 19,7 proc., o nuo išorinių mirties priežasčių – 8,4 proc. visų mirusiųjų (4 pav.).

4 pav. Joniškio rajono gyventojų mirties priežasčių struktūra 2013 m.

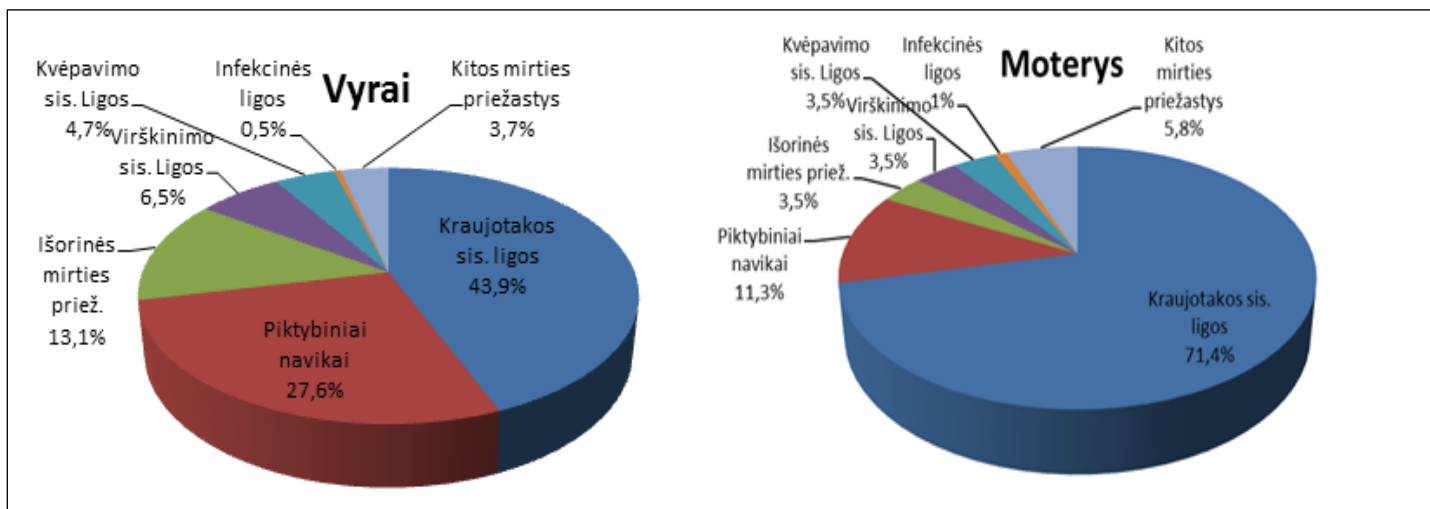
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

2013 m. Joniškio rajone mirė 214 vyrų, palyginus su 2012 m. – 13 vyrų daugiau. Daugiausia (43,9 proc.) vyrų mirė nuo kraujotakos sistemos ligų.

Nuo piktybinių navikų Joniškio rajone mirė 59 vyrai, t. y. 27,6 proc. visų mirusiųjų vyrų.

Joniškio rajone 13,1 proc. visų 2013 m. mirusiųjų vyrų žuvo dėl išorinių mirties priežasčių. Iš 28 vyrų 67,9 proc. mirė nuo tyčinių susižalojimų (savižudybių), 21,4 proc. nuo nelaimingų atsitikimų (apima atsitiktinius paskendimus, šalčio poveikį, atsitiktinius apsinuodijimus, pasikėsinimus nužudyti). Nuo išorinių mirties priežasčių mirė 3,8 karto daugiau vyrų negu moterų.

Ketvirtoje vietoje vyrų mirties priežasčių struktūroje yra virškinimo sistemos ligos. 2013 metais nuo jų mirė 14 vyrų, t. y. 6,5 proc. visų mirusių vyrų.

5 pav. Mirties priežasčių struktūra pagal lytį 2013 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Joniškio rajone 2013 m. mirė 203 moterys, palyginus su 2012 m. – 28 moterimis mažiau. Daugiausiai moterų (71,4 proc.) mirė nuo kraujotakos sistemos ligų.

Nuo piktybinių navikų 2013 m. mirė 23 moterys ir sudarė 11,3 proc. visų mirusių moterų.

Nuo išorinių mirties priežasčių 2013 m. mirė 7 moterys ir sudarė 3,5 proc. visų mirusių moterų. Pagrindinės išorinės mirties priežastys yra nelaimingi atsitikimai (5 atvejai) ir savižudybės (2 atvejai).

1.3. Sveikatos būklė

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro, Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA duomenimis, 2013 m. Joniškio rajone dažniausiai buvo

užregistruotos kvėpavimo sistemos (268,2/1000), kraujotakos sistemos (219,4/1000), akies ir priedinių organų (168,1/1000), jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto (147,8/1000) ligos.

Joniškio rajone 2013 m. sergamumas ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu buvo didesnis nei 2012 m. (1372 asmenys sirgo daugiau šiomis ligomis).

18-64 m. amžiaus Joniškio rajono gyventojai daugiausiai sirgo kvėpavimo sistemos (207,4/1000 gyventojų), kraujotakos sistemos (155,6/1000), sužalojimais ir apsinuodijimais (150,9/1000) ir), jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligomis (138,7/1000).

Vyresniame amžiuje (virš 65 metų) dominavo kraujotakos sistemos (596,4/1000), akių (246,1/1000) ir jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto (238/1000) ligos. Palyginus su 2012 m. šiek tiek sumažėjo vyresnio amžiaus gyventojų sergamumas hipertenzinėmis, išeminėmis širdies ligomis ir miokardo infarktu, bet išaugo sergamumas cerebrovaskulinėmis ligomis ir insultais.

Vilniaus Universiteto ligoninės Santariškių klinikų filialo Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninės duomenimis, Joniškio rajone 2013 m. sergančių tuberkulioze užregistruota 11 atvejų (2012 m. – 19), t.y. 100000 gyventojų teko 44,7 atvejų, 2012 m. – 75,3/100000 gyventojų. Vaikų, nuo 0-17 m. amžiaus sergančių tuberkulioze laikotarpiu nuo 2010-2013 m. Joniškio rajone nebuvo. Suaugusiųjų, sergančiųjų tuberkulioze 2013 m. buvo 54,79 atvejų iš 100000 gyventojų, 2012 m. – 92,87/100000 gyventojų.

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis, 2013 m. Joniškio rajone sergamumas sifiliu siekė 4,1 atvejo 100 000 gyventojų (1 sergantis), 2012 m. – 7,9/100000 gyventojų. Nuo 2011 metų iki 2013 metų sergančiųjų gonorėja Joniškio rajone užregistruota nebuvo. 2013 m. naujų ŽIV nešiotojų nebuvo užregistruota. Iš viso 2013 m. metų pabaigoje Joniškio rajone buvo 5 užsikrėtusieji ŽIV (20,57/100000 gyv.). 2013 m. naujų sergamumo AIDS atvejų Joniškio rajone užregistruota nebuvo, metų pabaigoje AIDS sirgo 3 asmenys (12,34/100000 gyv.).

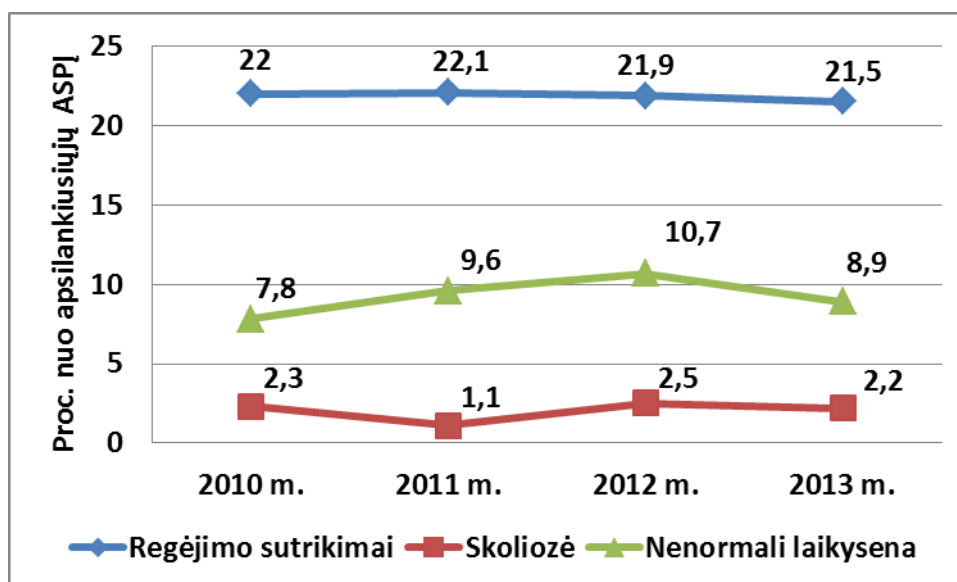
1.4.Vaikų sveikatos būklė

Joniškio rajono vaikams (0-17 m.) dažniausiai registruojamos kvėpavimo sistemos ligos (556 sirgusieji/1000 vaikų). 50,5 proc. visų vaikų bent kartą buvo sirgę ūmiomis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu. Kitomis ligomis vaikai sirgo gerokai mažiau: akių ir jos priedinių organų ligomis – 236,2/1000 vaikų, sužalojimais ir apsinuodijimais – 167,3/1000, virškinimo sistemos ligomis (be dantų ligų) – 109,8/1000, odos ir poodžio ligomis sirgo 100,9/1000, infekcinėmis ir parazitų sukeltomis ligomis – 74,4/1000 vaikų. Palyginus su 2012 m. 2013 m. 19,8 proc. padidėjo vaikų

sirgusių ūmių viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu. Pastaraisiais metais didėja vaikų sergamumas odos ligomis, akių ligomis, alerginiu rinitu, astma, artropatijomis.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, Joniškio rajone 2013 m. ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose užregistruoti 4295 apsilankiusieji vaikai (0-17 m.) (2012 m. - 4516 vaikų). Didžiausia dalis, apsilankiusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose buvo 7-14 m. amžiaus vaikai (2035), jie sudarė 47,4 proc. nuo visų ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose apsilankiusių vaikų. Užregistruotų ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose vaikų nuo 0-6 m. amžiaus buvo 29,9 proc. nuo visų apsilankiusių skaičiaus (1285 vaikai). Vaikų 15-17 m., apsilankiusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose buvo mažiausiai – 22,7 proc. nuo visų apsilankiusių (975 vaikai).

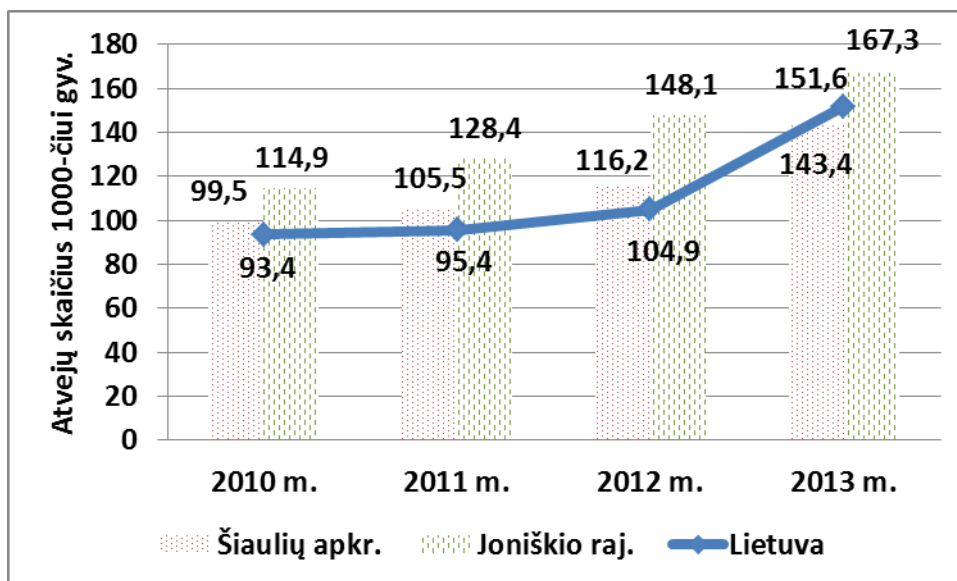
Joniškio rajone regėjimo sutrikimai užregistruoti 923 vaikams (2012 m. 991 vaikui), t.y. 21,5 proc. nuo apsilankiusių skaičiaus. Daugiausia regėjimo sutrikimų, nuo apsilankiusių skaičiaus, užregistruota 7-14 metų amžiaus grupėje – 507 atvejai (24,9 proc.). 15-17 metų amžiaus grupėje regėjimo sutrikimai diagnozuoti 245 vaikams (25,1 proc.) nuo apsilankiusių ASPĮ atitinkamo mažiaus vaikų. Ikimokykliniame amžiuje regėjimo sutrikimų užregistruota 13,3 proc. nuo apsilankiusių vaikų. Nenormali laikysena 2013 m. nustatyta 384 vaikams, t. y. 8,9 proc., 2012 m. šis sutrikimas buvo diagnozuotas 483 vaikams. Skoliozė diagnozuota 96 vaikams, nuo apsilankiusių skaičiaus sudarė 2,2 proc., klausos defektai - 15 vaikų, deformuojančios dorsopatijos – 13 vaikų (6 pav.).

6 pav. Vaikai 0-17 metų amžiaus, sergantys kai kuriomis ligomis ir sutrikimais, skaičiaus pokyčiai 2010-2013 m., proc. nuo apsilankiusių ASPĮ skaičiaus

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Joniškio rajono vaikų traumas bei kiti išorinių priežasčių padariniai palyginus su 2012 metais išaugo 19,2 proc. Joniškio rajono vaikų, patiriančių traumas dalis yra didžiausia palyginus su Lietuvos bei Šiaulių apskrities vidurkiams (7 pav.). Joniškio rajone vaikų patyrusių traumas 2013 m. 1000 gyventojų teko 167,3 atvejų, 2012 m. – 148,1/1000 gyv. Didžiausią vaikų traumų dalį sudaro pečių lanko ir rankos lūžiai bei galvos sužalojimai. Palyginus su 2012 m. 3,4 proc. padaugėjo vaikų galvos sužalojimų, 2013 m. 1000 gyventojų užregistruota 30,1 atvejų (2012 m. – 26,2/1000 gyv.), apsinuodijimai sudarė 4,2 atvejus tenkančius 1000 gyv. (2012 m. – 0,8/1000 gyv.).

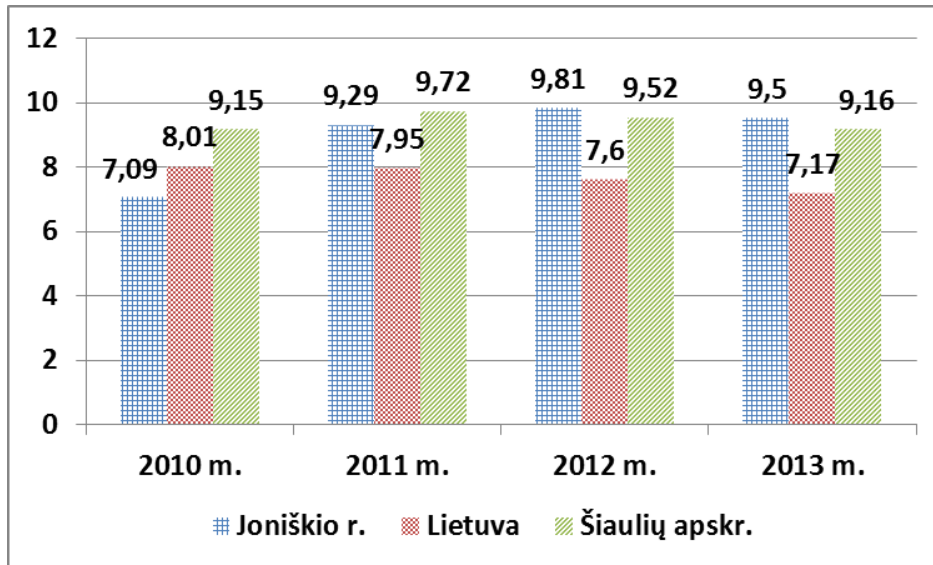
7 pav. Vaikų 0-17 m., traumas ir kiti išorinių priežasčių padariniai Lietuvoje, Šiaulių apskrityje ir Joniškio rajone, pokyčiai 2010-2013 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

1.5.Laikinas nedarbingumas ir neįgalumas

Laikinas nedarbingumas 2013 metais sudarė 386,89 atvejų 1000 apdraustųjų. Valstybinio socialinio draudimo fondo apmokėtų dienų skaičius vienam apdraustajam sudarė 6,13 dienos, vidutinė vieno atvejo trukmė (apmokėtos dienos) buvo 15,84 dienų.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie SADM duomenimis, 2013 m. pirmą kartą 0-55 proc. darbingumo lygis (neįgalumas) nustatytas 141 darbingo amžiaus asmenims (9,5/1000 darbingo mažiaus asmenų) (8 pav.). Dažniausiai darbingo amžiaus asmenims pirmą kartą neįgalumas nustatomas dėl jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligų (17,7 proc.), piktybinių navikų (14,2 proc.), psichikos ir elgesio sutrikimų (14,23 proc.), nervų sistemos ligų (14,2 proc.) ir kraujotakos sistemų ligų (12,8 proc.). Daugiausiai darbingo mažiaus asmenims pirmą kartą neįgalumas nustatomas 55 - iki pensinio amžiaus (25,5 proc.), 18-19 metų – 17,0 proc. ir 40-44 metų – 14,2 proc.

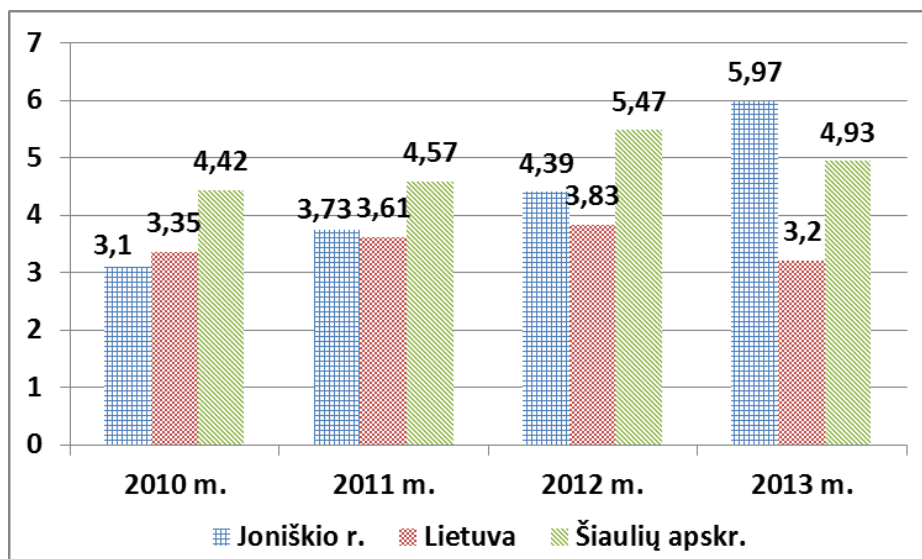

8 pav. Darbingo amžiaus asmenys, kuriems pirmą kartą buvo nustatytas neįgalumas, atvejų skaičius tenkantis 1000 darbingo amžiaus asmenų, pokyčiai 2010-2013 m.

Šaltinis: Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba

Joniškio rajone 2013 metais pirmą kartą neįgaliais buvo pripažinti 27 vaikai iki 17 metų arba 5,97 iš 1000 vaikų. Joniškio rajone neįgalių vaikų dalis tenkanti 1000 vaikų yra didžiausia palyginus su šalies ir Šiaulių apskrities rodikliais. Joniškio rajone pirmą kartą neįgaliais pripažintų vaikų dalis kasmet didėja (9 pav.). 59,3 proc. vaikų nustatytas neįgalumas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, 14,8 proc. – dėl kvėpavimo sistemos ligų, 3,7 proc. – dėl įgimtų formavimosi ydų, 3,7 proc. – dėl sužalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių.

Lengvas neįgalumo lygis nustatytas 59,3 proc. vaikų, vidutinis 29,6 proc., sunkus 11,1 proc.

9 pav. Vaikų (0-17 m. amžiaus), kuriems pirmą kartą buvo nustatytas neįgalumas, atvejų skaičius tenkantis 1000 vaikų, pokyčiai 2010-2013 m.

Šaltinis: Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba

1.6.Sveikatos priežiūros ištekliai

Pastaraisiais metais Joniškio rajono sveikatos priežiūros ištekliai kito neženkiai. 2013 m. pabaigoje Joniškio rajone veikė 1 valstybinė ligoninė, 7 ambulatorinės sveikatos priežiūros įstaigos SAM sistemoje, palyginus su 2012 m. 1 įstaiga mažiau. Iš viso rajone 6 privačios asmens sveikatos priežiūros, iš jų 4 privačios odontologinės priežiūros įstaigos. Joniškio rajone 2013 m. veikė 14 medicinos punktų.

2013 m. pabaigoje iš viso Joniškio rajono sveikatos sistemoje dirbo 46 gydytojai (18,9/10000 gyventojų) ir 9 odontologai (3,7/10000 gyventojų). Praktikuojantys t.y. dirbantys su pacientais, gydytojai, sudarė 97,8 proc. visų gydytojų. 37 proc. visų gydytojų ir 77,8 proc. odontologų dirbo privačiose sveikatos priežiūros įstaigose, tačiau tik 17,4 proc. gydytojų ir 55,6 proc. odontologų privati įstaiga buvo pagrindinis darbas.

2013 m. Joniškio rajone buvo 228 specialistai su aukštuoju ar aukštesnioju išsilavinimu (ne gydytojų) arba 93,8/10000 gyventojų, tarp jų 184 slaugytojai (įskaitant akušerius) arba 75,7/10000 gyventojų.

Iš viso Joniškio rajone funkcionavo 150 lovų (61,71/10000 gyventojų). Nuo 2010 m. stacionaro lovų skaičius nekito.

Slaugos ir palaikomojo gydymo lovos 2013 m. sudarė 27,3 proc. visų stacionaro lovų. 2013 m. Joniškio rajone buvo 109 stacionaro lovos (be slaugos ir palaikomojo gydymo) arba 44,8/10000 gyventojų.

1.7.Sveikatos priežiūros įstaigų veikla

Per 2013 m. apsilankymų pas gydytojus skaičius sumažėjo 1,23 proc. Vienas Joniškio rajono gyventojas pas gydytojus apsilankė vidutiniškai 5,9 karto. 2013 m. pas pirminio lygio gydytojus gyventojai vidutiniškai lakėsi 4,6 karto, o pas gydytojus specialistus - 1,3 karto.

Apsilankymų pas odontologus skaičius padidėjo nuo 12649 kartų 2012 m. iki 13916 apsilankymų 2013 m. Vienam Joniškio rajono gyventojui teko vidutiniškai 0,57 apsilankymų pas odontologą.

Joniškio rajone 2013 m. 100 suaugusiųjų teko 616 apsilankymų, 100 vaikų - 680 apsilankymų pas gydytojus.

Tarp visų apsilankymų 72,2 proc. sudarė apsilankymai pas pirmines sveiktos priežiūros paslaugas teikiančius gydytojus: suaugusiems teko 445, vaikams – 493 apsilankymai 100 gyventojų.

68 proc. pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikė šeimos gydytojai, 7,8 proc. – vidaus ligų gydytojai, 37 proc. – vaikų ligų gydytojai. 100 gyventojų teko 175 apsilankymai pas gydytojus specialistus. Daugiausiai buvo lankomasi pas oftalmologą (31 apsilankymas 100 gyventojų), chirurgą (27,7/100), neurologą (19,3/100), ortopedą traumatologą (18,6/100).

Joniškio rajone suteiktų greitosios medicinos pagalbos paslaugų skaičius, palyginus su 2012 m., šiek tiek padidėjo ir 2013 m. sudarė 238,39/1000 gyventojų. Greitosios medicinos pagalbos paslaugų struktūroje vyrauja ūmūs susirgimai ir būklės (77,9 proc.) ir nelaimingi atsitikimai (13,6 proc.). Vaikams suteikta greitosios medicinos pagalba sudarė 9,4 proc.

Joniškio rajone užregistruoti 6046 gyventojai (245,8/1000gyv.), kuriems 2013 m. buvo suteiktos stacionarinės paslaugos (be stacionaro dienos atveju) ir 761 stacionaro dienos ligonis (30,9/1000 gyv.).

Palyginus su 2012 metais Joniškio rajono stacionaro veikla lėtėjo: lovų skaičius nekito, vidutinis gulėjimo laikas šiek tiek pailgėjo, lovos apyvarta ir lovos funkcionavimas sumažėjo.

2013 m. lovos funkcionavimas siekė 241,5 dienų per metus (2012 m. – 250,24). Daugiausiai buvo užimtos slaugos (355,1 dienų), suaugusiųjų chirurgijos (269), suaugusiųjų neurologijos (232,2), vidaus (209). lovos.

Lovos apyvartos rodiklis 2013 m. siekė 23,5 kartų (2012 m. – 24,69). Vidutinis gulėjimo laikas sudarė 10,3 dienų (2012 m. – 10,1 dienų). Ilgiausias gulėjimo laikas 2013 m. buvo suaugusiųjų neurologijos (9,1 dienos), vidaus ligų (8,2 dienos), trumpiausias - ginekologijos (1,4), kūdikių (2,4), vaikų infekcinių ligų (2,5) skyriuose. Stacionarinis letališkumas pastaraisiais metais didėjo ir 2013 metais pasiekė 5,5 proc. (2012 m. – 5,4 proc.).

Joniškio rajone 2013 m. pagal stacionaro ligonius tarp suaugusiųjų išsiskiria kraujotakos sistemos ligos: 65,79 atvejai 1000 gyventojų, virškinimo sistemos ligos (21,02/1000), piktybiniai navikai (17,03/1000) bei jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos (15,59/1000). Vaikai (0-17 m.) dažniausia buvo gydomi stacionare dėl kvėpavimo sistemos ligų (65,52/1000), virškinimo sistemos ligų (15,71/1000) bei traumų (14,7/1000).

II. SPECIALIOJI DALIS

2.1. Prevencinių sveikatos programų įgyvendinimas

Prevencinės sveikatos programos – tai daugelio žmonių galimybė nemokai pasitikrinti sveikatą. Jos suteikia galimybę laiku diagnozuoti onkologinius susirgimams ankstyvose stadijose, kas palengvina gydymą ir sumažina ankstyvą mirtingumą nuo piktybinių navikų. Prevencinės programos padeda sumažinti sergamumą ir mirtingumą nuo kraujotakos ligų bei išsaugoti sveikus vaikų dantis. Lėšos apdraustųjų privalomuoju sveikatos draudimu prevenciniams sveikatos tyrimams skiriamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto. Valstybinės ligonių kasos duomenimis, prevencinėse programose dalyvauja vis daugiau žmonių.

Joniškio rajone yra vykdomos šešios prevencinės programos finansuojamos iš PSDF biudžeto lėšų, tai gimdos kaklelio ir krūties vėžio, prostatos vėžio ankstyvosios diagnostikos, širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos bei vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos. Šiaulių apskrityje nuo 2012 m. sausio 1 d. pradėta įgyvendinti storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa.

Krūties vėžio prevencijos programa

Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programa patvirtinta sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. V-729. Šiaulių teritorinės ligonių kasos duomenimis, 2013 metais Joniškio rajone buvo 3679 moterys 50-69 metų amžiaus, prisirašiusios prie ASP įstaigų (2012 m. – 3671). Informavimo dėl krūties piktybinių navikų profilaktikos ir siuntimo atlikti mamografiją paslaugos buvo suteiktos 5,7 proc. (2012 m. – 12,3 proc.) moterų. VŠĮ Joniškio PSCP 2013 metais buvo prisirašiusios 2307 50-69 metų moterys, iš jų informavimo dėl krūties piktybinių navikų profilaktikos ir siuntimo atlikti mamografiją paslaugos buvo suteiktos 5,9 proc. UAB „Saulenė“ šių paslaugų 50-69 m. moterims suteikė 5,5 proc. IĮ „V. Neverauskienės klinika-vaistinė“ informavimo dėl krūties piktybinių navikų profilaktikos ir siuntimo atlikti mamografiją paslaugos suteiktos 5,4 proc. vyresnio amžiaus moterų. Joniškio rajonui 2013 metais atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programai finansuoti iš PSDF biudžeto lėšų buvo skirta 2513 litų.

Gimdos kaklelio vėžio prevencinė programa

Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programa vykdoma nuo 2004 metų (patvirtinta sveikatos apsaugos ministro 2004 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. V-482). Joniškio rajone 2013 metais prisirašiusių prie ASPĮ 25-60 m. buvo 6154 (2012 m. 6432)

moterų. Informavimo dėl gimdos kaklelio piktybinių navikų profilaktikos paslaugos suteiktos 20,6 proc. rajono moterų. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programos informavimo paslaugas VŠĮ Joniškio PSPC suteikė tik 18,6 proc. moterų, IĮ „V. Neverauskienės klinika-vaistinė“ – 14,5 proc. Keletą metų iš eilės aktyviausiai šią programą vykdo UAB „Saulenė“ – 28,4 proc.

Joniškio rajone 2013 m. gimdos kaklelio citologinio tepinėlio paėmimo ir rezultatų įvertinimo paslaugos suteiktos 13,2 proc. 25-60 m. amžiaus moterų. Prie VŠĮ Joniškio PSPC 2013 m. buvo prisirašiusios 3610 moterų, kurių amžius siekė nuo 25 m. iki 60 metų, iš jų gimdos kaklelio citologinio tepinėlio paėmimo ir rezultatų įvertinimo paslaugos suteiktos 430 moterų (11,9 proc.). UAB „Saulenė“ iš 1618 prisirašiusiųjų šios paslaugos suteiktos 278 (17,2 proc.) moterims, IĮ „V. Neverauskienės klinika-vaistinė“ gimdos kaklelio citologinio tepinėlio paėmimo ir rezultatų įvertinimo paslaugų suteikė 11,2 proc. iš 926 prisirašiusių moterų. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinėms priemonėms iš PSDF fondo 2013 m. buvo skirta 15372 litai.

Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa

Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa vykdoma nuo 2006 m. (patvirtinta sveikatos pasaugos ministro 2005 m. gruodžio 14 d. įsakymu nr. V-973). Informavimo ir PAS nustatymo paslaugos apie ankstyvojo priešinės liaukos vėžio diagnostiką 2013 m. buvo suteiktos 819 vyrų (22,1 proc.) (2012 m. – 20,2 proc.) iš 3703 prisirašiusiųjų 50-75 metų amžiaus vyrų grupės (4 pav.). Joniškio rajone 2013 m. geriausiai priešinės liaukos vėžio ankstyvosios programos informavimo paslaugos buvo vykdytos IĮ „V. Neverauskienės klinika-vaistinė“, iš 450 prisirašiusių 50-75 m. amžiaus vyrų paslaugos suteiktos 30 proc. Antroje vietoje UAB „Saulenė“, informavimo ir PSA nustatymo paslauga buvo suteikta 23,3 proc. vyrų iš 688 aptarnaujamų 50-75 m. vyrų skaičiaus. VŠĮ Joniškio PSPC informavimo paslaugų suteikė tik penktadaliui (20,4 proc.) iš 2565 vyrų. Šios programos įgyvendinimui iš PSDF biudžeto lėšų 2013 m. skirta 31557 litai.

Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa

Nuo 2012 m. Šiaulių apskrityje pradėta vykdyti Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa. Vykdamt Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programą siekiama nustatyti ankstyvųjų stadijų storosios žarnos vėžį ir sumažinti mirtingumą nuo šios ligos. Programoje numatytos paslaugos teikiamos kas dvejus metus 50-74 metų asmenims. Joniškio rajone 2013 m. pagal šią programą buvo patikrinti 735 asmenys, išleista 18388 litai šiai programai finansuoti.

Širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programa

Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programa vykdoma nuo 2006 metų (patvirtinta sveikatos apsaugos ministro 2005 m. lapkričio 25 d. įsakymu nr. V-913). Programa skirta vyrams nuo 40 iki 55 metų ir moterims nuo 50 iki 65 metų. Programos priemonės taikomos vieną kartą per metus. Joniškio rajono savivaldybės ASPĮ 2013 metais buvo prisirašę 6012 asmenys, priskirti didelės rizikos grupei. Informavimo apie didelę širdies ir kraujagyslių ligų tikimybę, šios tikimybės įvertinimo, pirminės prevencijos priemonių plano sudarymo ar siuntimo išsamiai įvertinti širdies ir kraujagyslių ligų tikimybę paslaugų įvykdymas siekė 30,4 proc. (2012 m. – 29,4 proc.). Aktyviausiai ši programa 2013 m. buvo vykdoma II „V. Neverauskienės klinika-vaistinė“, paslaugos suteiktos 34,1 proc. asmenų iš 777 prisirašiusių gyventojų. Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programos vykdymas 2013 m. VŠĮ Joniškio PSPC ir UAB „Saulenė“ buvo panašus, atitinkamai 29,9 proc. ir 29,7 proc.

Programai nuo jos pradžios kasmet skiriama vis daugiau lėšų, todėl pasitikrina vis daugiau žmonių. Palyginus, pirmaisiais programos įgyvendinimo metais (2007 m.) buvo panaudota 53320 litų ir pasitikrino kiek daugiau nei tūkstantis asmenų, o 2013 m. programai buvo skirta 88066 litai ir pasitikrino beveik du tūkstančiai Joniškio rajono gyventojų.

Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa

Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa finansuojama iš PSDF biudžeto. Ši programa skirta vaikų nuo 6 iki 14 metų nuolatinių krūminių dantų kramtomųjų paviršių edukacijos prevencijai.

Eduonis – dažna ir plačiai pasaulyje paplitusi dantų liga. Silantai - tai dantų edukacijos profilaktikai skirta skysta plombinė medžiaga, kuria užpildomos nuolatinių krūminių dantų vagelės, kad į jas nepatektų eduonį sukeliančios bakterijos.

Nuolatinių krūminių dantų dengimo silantais paslaugas teikia ASPĮ, sudariusios sutartis sus TLK dėl odontologijos paslaugų teikimo arba dėl vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo.

Joniškio rajone 2006-2012 m. dantys nemokai padengti silantais 1494 vaikams. 2013 m. šios paslaugos buvo suteiktos 745 vaikams (2012 m. - 545 vaikams). Šiai prevencinei programai iš PSDF biudžeto lėšų buvo skirti 23346 litai. II "Letos Skirmantienės odontologijos kabinetas" dantis silantinėmis medžiagomis padengė 253 (11,8 proc.) vaikams nuo 6 iki 14 metų. VŠĮ Joniškio PSPC šias paslaugas suteikė 492 vaikams (22,9 proc.).

Vykdamas prevencines programas nustatytų piktybinių navikų ir ikivėžinių pakitimų skaičius

Joniškio rajone 2013 m. vykdant prevencines programas nustatyti 8 atvejai piktybinių navikų ir 21 atvejis ikivėžinių pakitimų. Daugiausiai (18 atvejų) ikivėžinių pakitimų užregistruota vykdant Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programą moterims nuo 25-60 metų. Vykdant Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programą nustatyti 2 atvejai ikivėžinių pakitimų ir vienas atvejis piktybinių navikų. Vienas atvejis ikivėžinių pakitimų ir vienas atvejis piktybinių navikų užregistruoti vykdant Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programą. Vykdant priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programą nustatyti 6 atvejai piktybinių navikų.

2.2.Maudyklų vandens stebėseną

Maudyklų vandens kokybės stebėseną 2013 m. buvo vykdoma Žvelgaičių ežere, Mikšiūnų ir Sidabravo II tvenkiniuose. Maudymosi sezono metu, nuo 2013-06-18 iki 2013-09-10 buvo paimta po 7 bandinius iš Žvelgaičio ežero bei Mikšiūnų ir Sidabravos II tvenkinių. Joniškio rajono maudyklų vandens kokybė atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 reikalavimams.

2.3.Vandentiekio vanduo

UAB „Joniškio vandenys“ pateiktais duomenimis, 2013 m. centralizuotu vandentiekiu naudojami 12367 (50,3 proc.) gyventojai, 2012 m. – 47,12 proc. Miesto gyventojų dalis, kurie naudojami centralizuotai tiekiamu vandeniu sudaro 63,9 proc. t.y. 7002 gyventojai (2012 m. – 6525 gyv.), kaimo – 39,3 proc. (5365 gyv.), 2012 m. – 5367 kaimo gyventojai. Nuotekos tvarkomos pagal teisės akto reikalavimus 41 proc. (10075 gyv.) rajono gyventojų (2012 m. – 9358 gyv.).

Geriamojo vandens mėginių skaičius, kuriuose žarninių lazdelių (E.coli) ir/ar žarninių enterokokų skaičius viršijo ribinį mikroorganizmų skaičių per 2013 m. nustatyta nebuvo.

Geriamojo vandens mėginių skaičius, kuriuose cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos viršijo nustatytas ribines vertes 2013 m. – Skaistgiryje 10 mėginių, kuriuose neatitinka nitrato koncentracija.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Joniškio rajone gyventojų skaičius mažėja dėl neigiamos natūralios kaitos ir emigracijos.
2. Stebima gyventojų senėjimo tendencija, penktadalis visų gyventojų yra 65 metų amžiaus ir vyresni.
3. Kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys yra pagrindinės Joniškio rajono gyventojų mirties priežastys.
4. Joniškio rajono gyventojams 2013 m. dažniausiai užregistruotos ligos: kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos, akies ir priedinių organų bei jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos.
5. Vaikams dažniausiai diagnozuojama kvėpavimo sistemos ligos, iš jų viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas, akių ligos bei traumos ir kiti išorinių priežasčių padariniai.
6. Dažniausiai darbingo amžiaus asmenims pirmą kartą neįgalumas nustatytas dėl jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligų, piktybinių navikų ir psichikos ir elgesio sutrikimų.
7. Vaikai, pripažinti pirmą kartą neįgaliais dažniausiai dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, kvėpavimo sistemos ligų ir sužalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių.
8. Sveikatos priežiūros išteklių nekito.
9. Joniškio rajono stacionaro veikla 2013 m. palyginus su 2012 metais lėtėjo: lovų skaičius nekito, vidutinis gulėjimo laikas šiek tiek pailgėjo, lovos apyvarta ir lovos funkcionavimas sumažėjo.
10. Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programos informavimo paslaugos 2013 metais beveik nebuvo vykdomos. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programos informavimo paslaugos vykdymas 2013 m. sumažėjo palyginus su 2012 m. Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios programos informavimo paslaugos vykdymas 2013 m. keletą metų iš eilės nekinta. Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programos informavimo paslaugos vykdymas 2013 m. nežymiai sumažėjo palyginus su 2012 m. Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymas 2013 metais išaugo daugiau nei keturis kartus palyginus su 2012 m.
11. Joniškio rajono maudyklų vandens kokybė 2013 m. atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 reikalavimus.

12. Pusė Joniškio rajono gyventojų naudojami centralizuotai tiekiamu vandeniu ir 41 proc. gyventojų nuotekos tvarkomos pagal teisės akto reikalavimus.

Rekomendacijos:

- Vykdyti gyventojų švietimą sveikos gyvensenos klausimais, aktyviai įgyvendinti lėtinių neinfekcinių ligų prevencines priemones.
- Kryptingai vykdyti moksleivių visuomenės sveikatos priežiūrą, didesnę dėmesį skiriant moksleivių regėjimo, laikysenos sutrikimų ir dantų ėduonies prevencijai.
- Didinti vaikų sveikatą stiprinančių veiklų efektyvumą, sutelkiant dėmesį į vaikų sveikos gyvensenos įgūdžių lavinimą, žinių suteikimą, nuostatų ir įgūdžių formavimą.
- Siekiant sukurti saugią aplinką ir mažinti vaikų traumatizmą būtina aktyviai įgyvendinti traumų prevenciją.
- Skatinti sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų nevyriausybinių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą stiprinant rajono gyventojų sveikatą.
- Aktyviai dalyvauti programose ir projektuose skatinančiuose gyventojų fizinį aktyvumą, sveiką mitybą, užkrečiamųjų ligų prevenciją, psichinės sveikatos stiprinimą bei sveikos ir saugios aplinkos kūrimą.
- Plėtoti sporto ir laisvalaikio infrastruktūrą, tiesiant dviračių ir pėsčiųjų takus, įrengiant sporto ir žaidimų aikšteles.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Gaidelytė, R., Tendziagolskytė, D. (2014). *Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2013 m.* Sveikatos statistikos leidinys. Vilnius: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.
2. Gaidelytė, R., Garbuvienė, M., Maldeikytė, N. (2014). *Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2013 m.* Sveikatos statistikos leidinys. Vilnius: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.
3. Gaidelytė, R., Maldeikytė, N., Tendziagolskytė, D. (2014). *Lietuvos sveikatos statistika 2013 m.* Sveikatos statistikos leidinys. Vilnius: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.
4. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (2014). Kompiuterinė sveikatos statistikos rodiklių vaizdavimo ir analizės sistema. <http://sic.hi.lt/html/s.htm>
5. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (2014). *Mirties priežastys savivaldybėse 2013.* Statistikos leidinys. Vilnius: Mirties priežasčių registras
6. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Epidemiologijos ir biostatistikos skyrius (2011). *Rekomendacijos savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rengimui.* Rekomendacinis leidinys. Vilnius: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.
7. Lietuvos statistikos departamentas (2014). *Gyventojai ir socialinė statistika.* <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1440>

Leidinyje naudojamos sąvokos:

Demografinės senatvės koeficientas – pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus.

Gimstamumo, mirtingumo, santuokų, ištuokų rodikliai – gimusių ir mirusių asmenų, santuokų ir ištuokų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų.

Natūrali kaita (priaugis / sumažėjimas) – skirtumas tarp gyvų gimusių ir mirusių skaičiaus.

Sergantys asmenys (arba ligotumas) – savivaldybės gyventojų, kuriems registruota tam tikra liga metų eigoje ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Naujai užregistruoti susirgimai – savivaldybės gyventojams per metus naujai išaiškintų ligos atvejų (ūmių ligų ir pirmą kartą gyvenime nustatytų lėtinių ligų) ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Iš viso užregistruota susirgimų – savivaldybės gyventojams per metus registruotų ligos atvejų ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Migracijos saldo – skirtumas tarp atvykusiųjų ir išvykusiųjų skaičiaus.

Mirtingumo rodiklis – mirusiųjų asmenų skaičius 1 000 arba 100 000 gyventojų.